

Előkészítő: dr. Horváth Mihály Méhi Gabriella	NYILVÁNOS ülés
Véleményező bizottságok: Területfejlesztési Bizottság	A döntéshozatal egyszerű többséget igényel

ELŐTERJESZTÉS

a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése 2021. június 23-án tartandó ülésére

Tárgy: A 2021-2027-es programozási időszak Békés Megyei Integrált Területi Programjának jóváhagyása

Tisztelt Közgyűlés!

A megyék, mint területi szereplők számára a 2021-2027 közötti programozási időszakban a területi operatív programban rendelkezésre álló forráskeret felhasználását a megyei területfejlesztési koncepciók és programok alapozzák meg. A Békés Megyei Önkormányzat 2020 júniusától kezdődően, a 2021–2027 közötti programozási időszakra történő felkészülés keretében szakaszosan készítette el, majd a közgyűlés elnökének 60/2021.(V.17.) számú határozatával fogadta el a végleges megyei területfejlesztési koncepciót és a megyei területfejlesztési programot. Jelenleg a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (a továbbiakban: TOP Plusz) megyékre allokált forrásainak felhasználását megalapozó Integrált Területi Programok (a továbbiakban: ITP) tervezése folyik országszerte a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet alapján.

Az ITP funkciója

Az ITP tervezése során a megyei önkormányzatnak meg kell állapítania:

1. Az ITP megyei forráskeretén belül a TOP Plusz intézkedésenkénti forrásfelhasználási keretösszegeit forrásfelhasználási módként.
2. Az ITP-n belüli intézkedésekre lebontott indikátorvállalást.
3. Az ITP forráskerete felhasználásának ütemezését.

A megye által felhasználható forráskeret (86,395 milliárd Ft) az 1-3. TOP Plusz prioritástengely közötti megosztásának arányairól a TOP Plusz operatív program rendelkezik és ezekhez az arányokhoz a megyéknek tartaniuk kell magukat. Ugyanakkor, a megyéknek lehetősége nyílik arra, hogy az egyes prioritásokon belül – a TOP Plusz alap forráselosztási struktúrából kiindulva és a módszertani korlátok figyelembevételével – az igényeiknek megfelelően alakítsák ki a forrásfelhasználás intézkedésenkénti belső arányait, a valós helyi igények alapján.

Az egyes intézkedéseken belül meghatározott forráskeretet a megye négy formában, azaz ún. forrás felhasználási módon használhatja fel. Az egyes intézkedéseken belül a felhasználási módok szerinti

forráselosztás arányai az ITP tervezését végző megyei önkormányzatok saját döntésén és mérlegelésén alapulnak. Központilag meghatározott alkalmazható forrás felhasználási módok:

1. Fenntartható város forrásfelhasználási mód
2. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód
3. Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód
4. Fejlesztési célterület forrásfelhasználási mód

Békés megye a tervezésben a fejlesztési célterületek kijelölése során a releváns útmutatóban meghatározott forrásfelhasználási módok közül az 1., 2. és 3. alkalmazása mellett döntött. A fenntartható városfejlesztési és földrajzi célterület forrásfelhasználási módok alkalmazása révén a megye területe hézagmentesen lefedhető, nem beszélhetünk kimaradó településekről, így a fejlesztési cél forrásfelhasználási mód alkalmazása szükségtelennek bizonyult.

A TOP Plusz valamennyi prioritási tengelye esetében meghatározásra kerültek a teljesítendő kimeneti indikátorok és azok véglegesnek nem tekinthető célértékei. A tervezés során a megyei önkormányzatnak arra kell törekednie, hogy a TOP Plusz szintjén vállalt célértékekhez minél nagyobb mértékben járuljon hozzá. Emellett az általános tervezési és forrás felhasználást érintő elv mellett természetesen az ITP TOP Plusz-szal összhangban lévő, mégis egyedi céljainak teljesülése is fontos. Az ITP végrehajtás eredményességét a vállalt célértékek teljesülésével fogja mérni az Irányító Hatóság. Az indikátor célértékek meghatározása előtt több körben egyeztetünk az Irányító Hatósággal, több alkalommal jelezve az indikátortervezéssel kapcsolatos szakmai, módszertani problémákat. Megállapítható, hogy jelen ITP tervezet készítésének időpontjában az indikátor célértékek véglegesítése nem lehetséges, több esetben módszertani akadály van a mutató értelmezésének, a kapcsolódó megyei célérték meghatározásának, így az indikátorok előzetes, az előbb leírtak miatt csupán tervnek minősíthető értékei kerültek rögzítésre.

Az ITP tervezés és végrehajtás időkerete 2021-től 2027-ig terjed (a projektek végrehajtására további 3 év áll rendelkezésre). Amennyiben a megyei TOP Plusz források felhasználása az előre nem látható tényezők miatt tarthatatlan lenne a tervezésekor meghatározott ütemben és arányban, kiemelten fontos a forrásfelhasználás nyomon követése. A nyomon követés a megye feladata, követi és jelzi az átütemezés szükségességét és ITP-módosítást kezdeményez.

Az ITP tervezés folyamata

Az ITP tervezés több lépcsőben történt, formai és tartalmi követelményeit a Pénzügyminisztérium Regionális Fejlesztési Programokért Felelős Helyettes Államtitkársága (a továbbiakban: IH) határozta meg a megyék számára. Tartalmának egyeztetése egyszerre valósult meg a tervezés koordinációért felelős minisztérium és a helyi térségi szereplők bevonásával. Előbbi körrel - a koronavírus előidézte helyzet miatt - telefonos és online egyeztetések zajlottak, elsősorban az ITP módszertant érintő tervezés-módszertani kérdésekben. Az ITP tervezésében a megyei önkormányzat elsődleges partnerei a települési önkormányzatok voltak, melyeket jellemzően polgármester vagy általa delegált szakértő képviselt.

A ITP dokumentum készítését elősegítő módszertani útmutató több szempontból is korlátozta a tervezők mozgásterét. Hangsúlyozandó, hogy a forráskeret prioritásonkénti megbontása az IH által meghatározott és kötött volt. A felmerülő igények alapján kísérletet tettünk az allokáció módosítására, végül több körös egyeztetést követően az 1-es prioritás keretösszege kisebb mértékben megemelkedett. További mozgástér szűkítő hatással voltak az előre fixált keretű kiemelt felhívások, így a Magyar Közút projektjeinek kerete az 1. prioritáson (1.1.2 Tématerület) és a megyei foglalkoztatási paktum a 3. prioritáson (3.1.1 Tématerület). A tervezés rugalmasságát csökkentették továbbá az IH indikátorokra vonatkozó elvárásai és az egyes téma területek forrásallokációs minimumai.

Mindezekkel együtt az elsődleges célkitűzés természetesen a járási igények figyelembevételével egy optimális, mindenki számára elfogadható, konszenzusos megyei forrásmegosztás kialakítása

volt. Ezért az intézkedések közötti arány a járásoktól beérkezett összesített igények alapján került meghatározásra, majd javaslataik figyelembevételével lett véglegesítve.

Az ITP-t megalapozó helyi fejlesztési igények felmérésére 2021 februárjában került sor, amikor a települési önkormányzatok megküldték a 2021-2027-es időszakban megvalósítani tervezett projekt javaslataik főbb adatait. Az igények összegzése, értékelése képezte a kiindulópontot az ITP forrásfelosztásához. A helyi térségi szereplők ismételt, közvetlen bevonására az ITP első körös tervezetének elkészültét követően, ugyancsak online egyeztetések keretében került sor. A járási bontásban, 2021. február végén lezajlott megbeszéléseken a résztvevő településvezetők tájékoztatást kaptak a megyei tervezési folyamat előrehaladásáról, emellett az elsődleges témák, a helyi fejlesztési igények és a forráskeretek közötti összhang megteremtése, továbbá a forrás felhasználási módok bemutatása voltak. Az előzetes ITP járási körben történő előzetes társadalmi szűrést ezt követően 2021. április 15. és 20. között külső szakértők bevonásával bonyolították le a Békés Megyei Önkormányzat Hivatalának szakemberei, melynek során a települések javaslatot tehettek az intézkedéseken belül a tématerületek arányának módosítására. A települési észrevételek beépíthetőségének lehetősége minden esetben vizsgálatra és - az útmutató által szabott korlátok erejéig - beépítésre kerültek a dokumentumba.

Mindezek figyelembevételével az első munkaanyag 2021. április végén került megküldésre az IH számára minőségbiztosítás céljából. A minisztériumtól kapott szakmai visszajelzések alapján a dokumentumot több ponton kellett módosítani, kiegészíteni:

- az időközben módosított TOP Plusz Operatív Program struktúráját szükséges volt átvezetni a megyék ITP-tervezetein. ITP-t érintő főbb változások: a TOP Plusz 1. prioritásról áthelyezésre került az 1.3 „Helyi és térségi közszolgáltatások” intézkedés a 3. prioritásra; a 3. prioritás megnevezése „Gondoskodó Megye”-re módosult; az 1. prioritáson önálló felhívást kapott a belterületi utak fejlesztése.

- A Magyar Közút által tervezett fejlesztések forrása a térségi szereplők kérésének megfelelően kikerült a járási keretből, az kiemelt kedvezményezett körben került elhatárolásra. E változtatások a releváns tématerületen a térségi szereplőkkel előzetesen leegyeztetett járási forráskeretek átvezetését is szükségessé tették, amely lépés természetesen – a Magyar Közút fejlesztéseivel kapcsolódó változtatáson túl – a járásonként előzetesen megállapított összes keretösszeget nem módosította.

További, az IH által kért technikai jellegű módosítások a következők voltak:

- az útmutatóban korábban lehetőségként kezelt „település differenciálás” eszközt kötelezően be kellett építeni a dokumentumba a Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer részeként
- az útmutatóhoz képest szükséges volt a 6. „A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az ITP 2021-27 dokumentummal” fejezetet egy táblázattal kiegészíteni, ami bemutatja, hogy a megye által kiválasztott megyei kritériumok hogyan viszonyulnak az egyes felhívásokhoz.

A minőségbiztosításon átesett verziót 2021. június 14-én fogadta el a Pénzügyminisztérium. A jelenlegi verzió a TOP Plusz Operatív Program érvényes változatán alapul.

A Közgyűlés által jóváhagyásra kerülő javaslatokat és az előzetes ITP-t meg kell küldeni a Pénzügyminisztérium Regionális Fejlesztési Programokért Felelős Helyettes Államtitkárának.

Az előzetes ITP-ben megjelenített allokációs javaslatokat a Békés Megyei Önkormányzat valamennyi települési önkormányzat bevonásával egyeztetette és a dokumentum a kompromisszumos álláspontot mutatja be. A tervezés jelenlegi fázisában nincs még végleges operatív program és jogszabályi keretrendszer. A TOP Plusz Operatív Program tartalmának vagy a módszertannak a módosítása, az eddig nem tisztázott szakmai-módszertani kérdések megválaszolása a megyei ITP dokumentumokban való lekövetést teszi szükségessé, ami ITP-módosítást vonhat maga után.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy tárgyalja meg az előterjesztést és fogadja el a határozati javaslatot.

Határozati javaslat:

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése

1. egyetért a 2021-2027-es európai uniós programozási időszakra vonatkozó Békés Megye Integrált Területi Programjának a határozat 1.melléklete szerinti tartalmával
2. felhatalmazza elnökét a dokumentum továbbítására a Pénzügyminisztérium Regionális Fejlesztési Programokért Felelős Helyettes Államtitkárának.

Felelős: Zalai Mihály elnök
dr. Horváth Mihály jegyző

Határidő végrehajtásra: azonnal

Békéscsaba, 2021. június 17.

Zalai Mihály